

Állásfoglalás önszegélyező pénztár által nyújtható lakáscélú jelzáloghitel törlesztés támogatásának igénybevétele tárgyában 2. - a Pénztár által a hitelintézet részére történő közvetlen fizetés szabályai

I. TÉNYÁLLÁS

A Magyar Nemzeti Bankhoz (MNB) megküldött kérelmében (Kérelem) foglaltak szerint az ügyfél (Ügyfél) hitelt vett fel egy hitelintézettől házastársával, a törlesztést az Ügyfél az adóstárs és pénztártag házastársával az Ügyfél által nyitott, tehát az Ügyfél nevére szóló bankszámláról teljesíti.

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 50/B. § (1) bekezdés j) pontja lehetővé teszi a lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása szolgáltatás igénybevétele körében, hogy a pénztár közvetlenül fizessen a hitelintézet részére. Az Ügyfél a jövőben az Öpt. fenti rendelkezéseivel összhangban – mint az (...) Pénztár (Pénztár) tagja – a Pénztár általi közvetlen fizetést kívánja választani, azonban nem ismert számára, hogy ez pontosan milyen feltételekkel történhet.

II. A JOGKÉRDÉS

Melyek a lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása szolgáltatás esetében a Pénztár által a hitelintézet részére történő közvetlen fizetés (Szolgáltatás) részletszabályai?

III. AZ ÜGYFÉL ÁLLÁSPONTJA

Az Ügyfél nem fejtette ki álláspontját a fenti pontban foglalt kérdéssel kapcsolatosan.

IV. RÖVID ÖSSZEFOGLALÓ A VÁLASZ LÉNYEGÉRŐL

Az MNB-nek – a jelen állásfoglalás V. pontjában részletesen kifejtett – jogértelmezése az alábbiak szerint foglalható össze:

Az Öpt., illetve annak végrehajtási rendeletei nem rendelkeznek a Szolgáltatás teljesítésének feltételeiről, ezért az MNB ezen hiányosságot jelen állásfoglalásban értelmezéssel pótolja.

Az MNB mindenekelőtt jelzi az Ügyfél részére, hogy a Pénztár alapszabálya (Alapszabály) szerint nem nyújtja az igénybe venni kívánt Szolgáltatást, vagyis az Alapszabály, illetve annak melléklete nem tartalmazza a „Lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása” szolgáltatás esetében a Pénztár által a hitelintézet részére történő közvetlen fizetés lehetőségét. A Szolgáltatás tehát csak az Alapszabály fenti tartalmú módosítása esetén lenne igényelhető. A fentiekkel összefüggésben az MNB rá kíván mutatni arra, hogy az Öpt. alapelvei között elhelyezett függetlenség elvéből (Öpt. 3. § (5) bekezdés), valamint az Öpt 50/B. § (1) bekezdés j) pontjában foglaltakból következően, – mely csupán lehetőségként tartalmazza a pénztárak számára a hitelintézet részére történő közvetlen fizetést (a pénztár közvetlenül a folyósító hitelintézet részére is megfizetheti a támogatást) – a Pénztár küldöttközgyűlésének kizárólagos hatáskörébe tartozik a szolgáltatásnyújtásra vonatkozó döntés meghozatala. A Pénztár a fentiek alapján nem köteles a folyósító hitelintézet részére történő közvetlen fizetés lehetőségét a tagok számára biztosítani.

Az Alapszabály fenti módosítását követően – és kizárólag ebben az esetben – az említett szolgáltatás az alábbiak szerint lenne nyújtható:

- a pénztártag(ok) igényli(k) a szolgáltatást a hitelszerződés hiteles másolatának és a hitelintézet 30 napnál nem régebbi igazolásának csatolásával az utolsó 3 havi törlesztőrészlet összegéről,
- a Pénztár ezt követően havonta megterheli a pénztártag, illetve az ugyancsak pénztártag házastárs egyéni számláját a törlesztőrészlet összegével, de legfeljebb a tárgyév első napján érvényes havi minimálbér 15 százaléka megfelelő összeggel (161.000,- Ft 15%-a - 24.150,- Ft),

Az MNB rá kíván mutatni arra, hogy a Szolgáltatás teljesítésének feltétele a tag, a Pénztár, illetve a hitelintézet közötti szoros együttműködés.

V. Az MNB ÁLLÁSFOGLALÁSA

V.1 Az MNB tájékoztatásának keretei

Összhangban az MNB honlapján megtalálható tájékoztatóval, állásfoglalás kiadására jellemzően jogszabályi rendelkezések értelmezése, vagy keretjellegű normatív rendelkezések tartalommal való feltöltése vonatkozásában kerül sor. Az MNB célja az állásfoglalások kiadásával az, hogy jogi normák által nem szabályozott kérdésekben, vagy többféle-képpen értelmezhető, adott esetben egymásnak ellentmondó jogi szabályozás esetén saját álláspontját ismertesse az állásfoglalást kérő személy részére annak érdekében, hogy ezen állásfoglalást kérő személy az MNB – nem kötelező erejű – állásfoglalása ismeretében kialakíthassa saját jogi álláspontját. Ennek megfelelően az MNB kizárólag konkrét jogkérdésben foglal állást, nincs hatásköre egyéb szabályzatok, szerződések, termékek, üzleti megoldások, folyamatok jogi megfelelőségének előzetes, általános vizsgálatára és jogi állásfoglalás keretén belül egyedi üzleti konstrukciók vagy szerződések jóváhagyására.

Az MNB állásfoglalása orientáló jellegű iránymutatás, mely egy esetleges jogvita esetén a bíróságot semmilyen formában nem köti. Ezért az állásfoglalás kiadása nem mentesíti az adott állásfoglalást kérő személyt saját jogi álláspontja kialakításának szükségessége és az ezért fennálló felelősség alól. Bármely tevékenység, üzleti döntés, jogügylet, üzleti modell stb. megkezdésének, elhatározásának, végrehajtásának az MNB állásfoglalásától való függővé tétele kizárólag az állásfoglalást kérő személy felelőssége.

Az MNB állásfoglalását megalapozó jogszabályokat jelen állásfoglalás melléklete tartalmazza.

V.2 Az MNB Állásfoglalása

Melyek a lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása szolgáltatás esetében a Pénztár által a hitelintézet részére történő közvetlen fizetés részletszabályai?

Az Öpt. 50/B. § (1) bekezdés j) pontjában foglalt lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása önszegélyező pénztári szolgáltatás kétféle módon vehető igénybe: (i) a pénztártag elutalja a törlesztést a hitelintézet részére, és a hitelintézet erre vonatkozó igazolása alapján kéri annak megtérítését az egyéni számlája terhére (a pénztár havonta legfeljebb a tárgyév első napján érvényes havi minimálbér 15 százalékának megfelelő összeget téríthet meg a tag részére – 2020-ban 24.150,- Ft-ot); illetve (ii) a Pénztár közvetlenül a hitelintézet részére fizeti meg a törlesztőrészt, legfeljebb a fenti 24.150,- Ft-os korlát erejéig.

A lakáscélú jelzáloghitel törlesztés támogatása önszegélyező pénztári szolgáltatás (ii) pont szerinti igénybevételének részletszabályait az Öpt. nem határozza meg, vagyis nem ismert pontosan, hogy mik a tag, a Pénztár és a hitelintézet kötelezettségei. E hiányosság csupán – kötelező erővel nem bíró – jogértelmezéssel pótolható. A lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása szolgáltatás (ii) pont szerinti nyújtását az MNB – az alább részletezett okokból – csak kiegészítő jelleggel javasolja, vagyis amennyiben az (i) pont szerinti szolgáltatás igénybevételére nincs mód. Amennyiben a Pénztár mégis nyújtani kívánja az (ii) pont szerinti szolgáltatást, úgy az MNB javasolja az adós pénztártagok érdekeinek teljes körű érvényesülése érdekében a Pénztár és a hitelintézet együttműködésének kereteit – az érintettek jogait és kötelezettségeit – egy, a Pénztár és a hitelintézet közötti megállapodásban rögzíteni.

- A Pénztár általi szolgáltatásnyújtás feltétele

Amint arra fentebb utaltunk, az Alapszabály mellékletét képező szolgáltatási szabályzat nem tartalmazza a Pénztár szolgáltatásai között a „Lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása” szolgáltatáson belül a Pénztár általi közvetlen fizetés lehetőségét. A Szolgáltatás Ügyfél általi igénybevételének elsődleges feltétele tehát, hogy az említett szolgáltatás az Alapszabályban szerepeljen.

Az Alapszabálynak a Szolgáltatás igénybevételét lehetővé tevő, a Pénztár küldöttközgyűlése általi módosítása esetén, azt követően a pénztártag(ok) a Szolgáltatást a hitelszerződés és a hitelintézet 30 napnál nem régebbi, az utolsó 3 havi törlesztőrészlet összegét tartalmazó igazolásának – vagy ezen iratok hiteles másolatának – csatolásával igényelheti(k). Ezt követően a Pénztár havonta megterheli az Ügyfél, illetve házastársa egyéni számláját a törlesztőrészlet összegével, de legfeljebb a tárgyév első napján érvényes havi minimálbér 15 százalékának megfelelő összeggel. Amennyiben a törlesztőrészlet összege meghaladja a havi minimálbér 15 százalékának megfelelő összeget, illetve a közös – a pénztártag és az adóstársnak minősülő pénztártag házastárs általi – teljesítésre tekintettel annak kétszeresét, úgy a tagnak a törlesztőrészlet és a Pénztár általi teljesítés különbözetét meg kell fizetnie a hitelintézet részére.

- Figyelembe venni javasolt szempontok a szolgáltatásnyújtást megelőzően

Az Ügyfélnek szükséges áttekinteni a hitelszerződést abból a szempontból, hogy az tartalmazza-e azon számlaszámát, melyről a törlesztés történik. Amennyiben ugyanis a hitelszerződésben a fenti adat szerepel, szükségessé válhat az Ügyfél számlaszáma mellett (amennyiben a Pénztár által a hitelintézet részére az Öpt. alapján fizethető törlesztőrészlet nagyságát meghaladja a hitelszerződés szerinti törlesztőrészlet mértéke), vagy helyett (amennyiben a Pénztár által a hitelintézet részére az Öpt. alapján fizethető törlesztőrészlet nagyságát nem haladja meg a hitelszerződés szerinti törlesztőrészlet mértéke) a pénztári bankszámla feltüntetése is, melyről a törlesztőrészletet a hitelintézet részére megfizetheti. Az MNB felhívja az Ügyfél figyelmét, hogy a hitelszerződés módosítása a hitelintézet vonatkozó szabályzatában foglalt díjfizetési kötelezettséget eredményezhet. Javasolt a teljesítéshez a Pénztár által a közleményrovatban feltüntetendő szöveget is egyeztetni a hitelintézettel a határidőben történő teljesítés érdekében. Az MNB a kockázatok csökkentése érdekében javasolja, hogy a Pénztár – lehetőség szerint – közvetlenül a hitelintézet által vezetett hitelszámlára teljesítsen, vagyis ugyanarra a számlára, melyre a tag is teljesít.

Az MNB felhívja az Ügyfél figyelmét a Szolgáltatással kapcsolatosan, hogy amennyiben az Ügyfél helyett vagy mellett a Pénztár teljesít a hitelintézet részére, úgy a hitelintézet szempontjából a Pénztár az Ügyfél által igénybe vett harmadik személynek fog minősülni, vagyis a Pénztár esetleges késedelme vagy mulasztása valamely törlesztőrészletet érintően az Ügyfél terhére fog esni (Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:148. §) és a hitelintézet az Ügyféllel szemben – a hitelszerződésben meghatározott – szankciót alkalmazhat. Jóllehet a Pénztár mulasztása miatt keletkezett esetleges kárt a tag a Pénztárral szemben – a kártérítés feltételeinek fennállása esetén – utólag érvényesítheti, javasolt azt megfelelő tájékoztatással megelőzni.

A fentiekkel összefüggésben fontos, hogy a tag egyértelműen tájékoztassa írásban a Pénztárat a törlesztőrészletek esedékességének időpontjáról, és hogy a Pénztár erre figyelemmel teljesítse a fizetést. A pénztártagnak továbbá biztosítania kell, hogy az egyéni számláján a törlesztés összege a pénztári teljesítés időpontjában mindenkor rendelkezésre álljon.

Felhívom szíves figyelmét arra, hogy az MNB a véleményét kizárólag az Ügyfél által rendelkezésre bocsátott információk alapján alakította ki. Az abban foglalt egyedi jogértelmezés csak az Ügyfél által előadott tényállásra vonatkozik. Az MNB véleménye nem tekinthető kötelező erejű állásfoglalásnak, a benne foglaltaknak más hatóságra, például az adóhatóságra, illetve a bíróságra nézve nincs kötelező tartalma.

Budapest, 2020. március 23.

Melléklet

A vonatkozó jogszabályhelyek

Öpt.

3. § (5) Függetlenség: a pénztárak a jogszabályok keretei között szabadon alakítják ki szolgáltatási körüket és üzletpolitikájukat.

50/A. § Az önszegélyező pénztár kiegészítő önszegélyező pénztári szolgáltatásokat, valamint életmódjavító önszegélyező pénztári szolgáltatásokat nyújthat a pénztártagok, illetve rendelkezésük alapján a közeli hozzátartozók részére.

50/B. § (1) Az önszegélyező pénztár kiegészítő önszegélyező szolgáltatásként a következő szolgáltatásokat nyújthatja:
j) lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása: amelyet a pénztár a hitelintézet által kiadott, a pénztártag által teljesített hiteltörlesztés befizetését igazoló dokumentum alapján a pénztártag részére fizethet meg, amennyiben a támogatást a pénztártag igényelte. A pénztár közvetlenül a folyósító hitelintézet részére is megfizetheti a támogatást. A lakáscélú jelzáloghitel törlesztésére fordítható támogatás havi összege legfeljebb a tárgyév első napján érvényes havi minimálbér 15 százalékának megfelelő összeg lehet.

50/E. § (3) [...] az 50/B. § (1) bekezdés i) és j) pontjában meghatározott szolgáltatás esetében az év bármely időpontjában kiállított és teljesített, számla (egyszerűsített számla, bizonylat, elektronikus dokumentum) alapján nyújtható. A számla, egyszerűsített számla, bizonylat, elektronikus dokumentum tartalmát kormányrendelet határozza meg.

50/E. § (7) A pénztártagnak az 50/B. § (1) bekezdés j) pontjában meghatározott szolgáltatás igénybevételét megelőzően be kell nyújtania a pénztár részére a lakáscélú jelzáloghitel szerződését, valamint a hitelintézet igazolását az utolsó háromhavi törlesztőrészlet mértékéről vagy ezen iratok hiteles másolatát.

Ptk.

6:42. § [Fizetés]

(1) Pénztartozást pénz tulajdonjogának a jogosult részére való átruházása vagy a jogosult fizetési számlájára való befizetés vagy átutalás útján lehet teljesíteni.

6:57. § [Harmadik személy részéről történő teljesítés]

(1) A jogosult a harmadik személy részéről felajánlott teljesítést köteles elfogadni, ha ehhez a kötelezett hozzájárult, a szolgáltatás nincs személyhez kötve és nem igényel olyan szakértelmet vagy képességet, amellyel a harmadik személy nem rendelkezik. A kötelezett hozzájárulása nem szükséges, ha a harmadik személynek lényeges jogi érdeke fűződik ahhoz, hogy a teljesítés megtörténjék, és a kötelezett a teljesítést elmulasztotta, vagy nyilvánvaló, hogy időben nem tud teljesíteni.

6:148. § [A közreműködőért való felelősség]

(1) Aki kötelezettsége teljesítéséhez vagy joga gyakorlásához más személy közreműködését veszi igénybe, az igénybevett személy magatartásáért úgy felel, mintha maga járt volna el.